

Dialog

**cu D-na lector. univ. dr. Virginia POPOVIĆ,
Facultatea de Filosofie, Universitatea Novi Sad, Serbia**

Doctor în științele literaturii, **Virginia Popović** este lector universitar la Departamentul de Limba și Literatura Română, Facultatea de Filosofie, Universitatea din Novi Sad, Serbia.

Domnia Sa are numeroase colaborări la publicații literare și volume colective din Serbia și România, prin care promovează creația literară a scriitorilor români din cele două țări. În prezent, participă la editarea Dicționarului literaturii române, Ediția a II-a care este coordonat de acad. Eugen Simion, Academia Română.

Dr. Virginia Popović este membră a Societății Scriitorilor Români din Voivodina, a Asociației de Lingvistică aplicată din Serbia, a Societății de Limba Română din Voivodina.

Pentru întreaga activitate științifică și literară a fost premiată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, România, revista „Lumina” și Editura „Libertatea” din Panciova, Serbia.

Dintre cele mai recente volume ale sale amintim:

Opinii și reflecții. Lirica românească din Voivodina, Panciova, Editura Libertatea, 2013 și volumul *Poesis și Mathesis în poezia lui Ion Barbu*, Zrenianin, Editura ICRV, 2013 – despre care s-au făcut numeroase referințe de apreciere, în reviste literare din România și Serbia.

Lector universitar doctor Virginia Popović este un colaborator activ al revistei „Studii de Știință și Cultură”, unde publică numeroase studii despre opera scriitorilor români și face parte din colectivul științific de evaluatori.

– *Stimată doamnă, lect. univ. dr. Virginia Popović, prezența Dvs. – alături de conf. univ. dr. Laura Spăriosu și scriitorul Pavel Gătăianțu din Novi Sad la Conferința Internațională „Zilele Academice Arădene”, Ediția a XXIV-a din 16-18 mai 2014, organizată la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad a fost foarte apreciată de cei prezenți la Secțiunea **Colocviul internațional: Teoria traducerii: o știință a comunicării lingvistice și culturale transfrontaliere** – unde Dvs. ați susținut lucrarea *Corespondențe românești ale verbelor de mișcare sârbești în traduceri literare*.*

Cum apreciați reușita acestui colocviu internațional?

– Colocviul internațional la care au fost prezentate unele cercetări de ultima oră căror dezbateri au adus o importantă contribuție la aprofundarea studiilor filologice în domeniul limbilor romanice. La colocviu au fost prezentate un număr important de comunicări care s-au referit la problemele traducerii adverbelor în limbile străine, la tendințele noi privind serviciile de traducere on-line, la corespondențele românești ale verbelor de mișcare sârbești în traduceri literare și alte lucrări importante din domeniul traducerii și traductologiei. Colocviul internațional dedicat teoriei traducerii este unul dintre coloviile reușite în primul rând ca idee iar în al doilea rând, acest colocviu este dedicat disciplinei care vizează inițierea în domeniul traductologiei, a cercetărilor și investigațiilor în acest cadru, optând spre o abordare interculturală a activității de traducere. Traducerea, situată la intersecția intereselor de studiu al lingvisticii, sociologiei, etnografiei, culturologiei, psihologiei, etc., este și un obiect de studiu al teoriei traducerii. De aceea, ideea pentru un colocviu dedicat ultimelor cercetări din acest domeniu este binevenită, iar contribuția unui

număr însemnat de contribuții din străinătate, lărgeste aria de cercetare și în afara României, colocviul devenind important la nivel internațional. Pentru cercetătorii din Voivodina, colocviile dedicate problemelor traducerii sunt foarte importante datorită faptului că, traducătorii fiind bilingvi (buni cunoscători ai limbilor române și sârbe), pot contribui cu traduceri literare foarte bune din română și invers.

– *Recent, la invitația D-lui Acad. Eugen Simion, ați participat la o dezbatere despre editarea unui Dicționar al literaturii române, sub egida Academiei Române, Institutul „George Călinescu” București.*

Ce ne puteți spune despre prezența Dvs. la aceste dezbateri?

– Pentru a avea în vedere scrisul românesc dintotdeauna și de pretutindeni, care a fost și intenția declarată a coordonatorilor lui, în pregătire este ediția a II-a a Dicționarului General al Literaturii Române despre care s-a vorbit pe 25 aprilie a.c. în cadrul Conferinței internaționale intitulată „Dicționarul General al Literaturii Române – Canon și identitate culturală” organizată de Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București, sprijinită de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și desfășurată la Casa Academiei Române din București. Obiectivul general al conferinței a constituit promovarea excelenței științifice prin dezbateri și analize pe marginea primei ediții a *Dicționarului general al literaturii române* și a materialelor deja redactate în vederea publicării celei de-a doua ediții a *Dicționarului*, astfel încât forma finală a lucrării să reflecte pe deplin, prin ținută academică și dimensiune canonică, misiunea Academiei de tezurizare și dezvoltare a spiritualității românești. Despre proiectul fundamental al Academiei Române, *Dicționarul general al literaturii române* (coordonator general: Eugen Simion; coordonare și revizie, ediția a II-a: Gheorghe Chivu, Mihai Cimpoi, Gabriela Drăgoiu, Victor Durnea, Laurențiu Hanganu, Mihai Iovănel, Rodica Pandele, Eugen Pavel, Remus Zăstroiu), s-a prezentat un număr însemnat de comunicări pe marginea a patru domenii de interes. Eu am vorbit despre problemele întâmpinate în realizarea articolelor pentru ediția a II-a a dicționarului cu accentul pe literatura postmodernistă din Voivodina. Articolele pentru DGLR II (cele 24 de articole pe care le-am redactat eu) trebuiau să fie realizate conform modelului primit de la Academia Română, astfel greutatea realizării lor a fost datorită faptului că datele bibliografice găsite uneori nu au conținut toate informațiile necesare. Această ediție va fi una îmbunătățită, cuprinzând fișe biografice și bibliografice complete, iar comentariile critice sunt abordate într-o manieră academică, întrucât miza acestui dicționar este informarea corectă și succintă asupra literaturii române de ieri și de azi.

– *Cum apreciați promovarea creației literare a scriitorilor sârbi de limbă română, atât în Serbia, cât și în România?*

– Scriitorii de limba română din Voivodina au fost prezenți cu publicații în România încă din anii 60 ai secolului trecut. O parte dintre acești scriitori din Voivodina au mers la studii la București. Aici au început să traducă din poezia sârbă, să promoveze literatura avangardistă și postmodernă sârbă pe teritoriul românesc. Așa se întâmplă și în Voivodina. Datorită revistei „Lumina” și a redactorului ei Vasko Popa, (care mai târziu a scris poezii în limba sârbă), s-a început publicarea creațiilor scriitorilor români, ori în română ori în traducere sârbească. Astfel s-a făcut ca scriitorii Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Ștefan Augustin Doinaș, Mihai Eminescu, George Coșbuc, Mihail Sadoveanu, Zaharia Stancu etc. să fie traduși în limba sârbă. La fel, Ivo Andrić, Milorad Pavić, Miloš Crnjanski și mulți alți scriitori sârbi să fie traduși în limba română iar cărțile lor publicate în România sau la Editura Libertatea la noi în Serbia și apoi distribuite bibliotecilor din România. Scriitorii de limba română din România au fost întotdeauna invitați la cele mai renumite festivaluri de poezie iar creațiile lor au fost publicate la editurile din România. Au fost scrise texte critice despre opera acestor scriitori, articole publicate în reviste românești iar în ultimul timp scriitorii din Voivodina sunt prezenți în antologii și în dicționare literare. Deci, promovarea creației literare a scriitorilor de limba română din Voivodina este la un grad înalt, mai ales datorită faptului că unele reviste științifice din România, în primul rând revista „Studii de Știință și Cultură” din

Arad, a publicat un număr însemnat de articole despre literatura din Voivodina, ceea ce apropie și mai mult creația literară din Serbia cu publicul cititor din România.

– *În calitate de filolog, la ce lucrați în prezent?*

– În ultimul timp sunt ocupată cu scrierea articolelor pentru Enciclopedia Banatului, volumul I, dedicat literaturii și vol. II, dedicat jurnalisticii. Împreună cu colegii mei de la Departamentul de Limba și Literatura Română din Voivodina și prin colaborarea noastră destul de strânsă cu Institutul de Cultură al Românilor din Voivodina, am început redactarea acestor articole, care trebuiau să fie scrise după anumit model. Cel mai greu este să se strângă informațiile bibliografice legate de articolele dedicate scriitorilor din Voivodina apărute în România. În ultimii cinci ani nu prea ajung la noi reviste și cărți românești. Nu mai știm dacă apar texte în România despre literatura de limba română de aici. Datorită internetului se poate ajunge la unele informații, dar de multe ori, în munca mea de scriere a acestor articole, am apelat la cunoscuți, rude, doar pentru unele informații biografice ale scriitorilor. Pe lângă munca mea de lector universitar la Departamentul de Limba și Literatura Română din cadrul Facultății de Filosofie din Novi Sad, sunt redactor-șef adjunct al revistei "Europa" din Novi Sad, revistă indexată în câteva baze de date internaționale. La fel sunt în redacția revistei transfrontaliere, "Lumina". Sunt inclusă la un proiectul *Limbi și culturi în timp și spațiu*, finanțat de Ministerul de Învățământ și Știință din Serbia. Anul trecut am devenit membra Societății Scriitorilor din Voivodina, am publicat patru cărți (teza mea de doctorat despre poezie, matematică și joc în opera lui Ion Barbu, o monografie despre opera scriitorului Pavel Gătăianțu și două cărți de texte critice asupra literaturii românești din Voivodina). La fel, la invitația domnului profesor Basarab Nicolescu, am făcut parte din volumul coordonat de Domnia Sa, *Ion Barbu, în timp și dincolo de timp*, volum apărut anul trecut la Editura Curtea Veche din București. La fel, teza mea de doctorat este publicată în forma ei inițială pe CIRET, (Centre International de Recherches et Études Transdisciplinaires) din Paris. O mare pasiune a mea este cercetarea folclorului, etnologiei, antropologiei lingvistice, cât și a teatrului românesc din Voivodina. Legat de pasiunea mea, am publicat un număr însemnat de articole în revista "Memoria Ethnologica" din Baia Mare. Momentan lucrez la un volum de cercetări legate de satul meu natal, Seleuș.

Legat de munca mea de traducător, am publicat câteva traduceri din poezia sârbă în revistele "Europa" și "Rukoveti" iar momentan lucrez la traducerea unui volum de poezie din română în limba sârbă.

– *Ce propuneți pentru dezvoltarea relațiilor culturale dintre Serbia și România? Respectiv, dintre cele două universități – din Arad și Novi-Sad?*

– Ultimii ani au fost foarte importanți pentru Departamentul de Limba și Literatura Română din Novi Sad în ceea ce privește colaborarea cu Universitatea "Vasile Goldiș" din Arad. S-a intensificat colaborarea cu revista "Studii de Știință și Cultură", suntem în fiecare an invitați din partea Universității din Arad la colocviul științific din cadrul Zilelor Academice Arădene. La fel, am participat la ambele ediții ale conferinței internaționale *Europa –centru și margine*, organizate tot de Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" iar în toamna anului curent se va desfășura la Facultatea de Filosofie din Novi Sad o conferință științifică internațională care va fi organizată în parteneriat cu Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" și cu Fundația Europa din Novi Sad, care, să sperăm, va fi tot așa de reușită cum sunt și conferințele organizate la Arad.

– *În calitate de colaboratoare și membră în Echipa de evaluatori a revistei „Studii de Știință și Cultură”, vă rog să faceți câteva aprecieri despre calitatea textelor publicate în această revistă, care, în toamnă, va avea zece ani de apariție neîntreruptă.*

– Revista "Studii de Știință și Cultură" a devenit cunoscută la noi în Voivodina, în primul rând datorită prezentării ei în revista "Europa" cât și datorită colaborării noastre, în calitate de autori ale articolelor și recenziilor de carte, cât și în comitetul redacțional. La Facultatea de Filosofie din

Novi Sad cât și la Facultatea de Filologie din Belgrad s-au făcut niște liste de publicații din România unde pot publica și unde au publicat articole profesorii universitari angajați la cele două catedre. Una dintre revistele care figurează pe această listă este chiar revista "Studii de Știință și Cultură" din Arad. Datorită faptului că multe articole ale noastre sunt publicate în această revistă cu o steluță după care scrie că articolul este realizat în cadrul proiectului *Limbi și culturi în timp și spațiu*, despre revistă se știe și mai mult, titlul ei fiind trimis la Ministerul de Învățământ și Știință din Serbia iar articolele noastre sunt valorizate ca punctaj pentru avansarea noastră academică. Datorită faptului că revista este indexată în mai multe baze de date internaționale și având în redacție nume renumite de profesori de la universitățile europene de frunte, suntem onorați să găsim numele nostru publicat între copertele ei. Textele care sunt publicate de cercetători din România și din toată lumea, sunt scrise la un nivel academic înalt iar articolele fiind din mai multe domenii, devin o bază de informații pentru multe cercetări științifice din viitor. Doresc ca revista "Studii de Știință și Cultură" să fie prezentă în mediul academic încă multe, multe decenii și mulțumesc domnului profesor Vasile Man pentru ideea de a înființa această revistă, unde putem citi cu drag despre culturile romanice, despre traductologie, politică, lingvistică cât și despre apariția unor cărți, ceea ce este pentru noi, cei din Voivodina, un lucru foarte important.

– *Vă rog să vă referiți, pe scurt și la publicațiile Facultății de Filosofie din cadrul Universității Novi Sad.*

– În cadrul Facultății de Filosofie funcționează Editura Facultății care publică monografiile, cărți științifice, volume colective de lucrări cât și reviste din lingvistică, literatură, filozofie, metodică, istorie, psihologie. Profesorii de la Departamentul de Limba și Literatura Română pot publica în limba română aproape în toate aceste reviste. Datorită faptului că la noi la facultate funcționează pe lângă departamentul nostru și cel de maghiară, slovacă, ruteană, fiind limbile minorităților conviețuitoare în Voivodina, avem și noi prilejul să publicăm în limba română. Cu trei ani în urmă s-a înființat revista de limbi și literaturi, *Zbornik za jezike i književnosti*, care în paginile ei publică și articole în limba română.

– *Conducerea Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, prin domnul Președinte - prof. univ. dr. Aurel Ardelean și doamna Rector, prof. univ. dr. Coralia Adina Cotoraci, în baza Acordului științific semnat cu Universitatea din Novi Sad, Facultatea de Filosofie este de acord să susțină editarea unei reviste științifice, a Departamentului de Limba și Literatura Română, din cadrul Facultății Dvs., o ediție bilingvă: română-sârbă.*

Cum apreciați această ofertă?

– Editarea unei reviste bilingve româno-sârbe la Departamentul de Limba și Literatura Română este un prilej pentru noi să promovăm limba și cultura română în Serbia. Până acum nu am avut prilejul să ne bucurăm de o publicație la noi la departament, dar datorită Acordului științific semnat dintre cele două Universități și datorită ideii provenite, în primul rând de la Universitatea de Vest "Vasile Goldiș", putem să înființăm pentru prima dată o revistă științifică la Departamentul de Limba și Literatura Română, ceea ce este pentru noi o bucurie și un succes.

– *În încheiere, vă rog să vă adresați cititorilor revistei „Studii de Știință și Cultură”.*

– Sunt convinsă că cititorii revistei pe care o realizați, revistă cu obiective extrem de generoase în plan științific, sunt mulțumiți datorită faptului că valoarea cercetărilor întreprinse sunt la un nivel demn de invidiat. Urez tuturor ani mulți și din ce în ce mai buni!

– *Vă mulțumim.*